Cocuk Katılım Modülü

Çocuk Katılım Hakkının Gerekçesi ve Savunusu

EL NOTU 3

Cocuk Katılım Balonu

İtirazlar ve Engelleri Ortadan Kaldırmak

İtirazlar ve Engelleri Ortadan Kaldırmak

Acil durumlarda çocuk katılımı konusunda çok sayıda itiraz ve engelle karşılaşılır. İtiraz edenlerin katılımın faydaları konusunda bilgisi olmayabileceği gibi, itirazları genelde çocukların başkalarına bağımlı ve beceri yoksunu oldukları ön kabulüne dayanır

İTİRAZLAR

'Çocuklar Beceriksizdir'

Aralarında acil durumlarında bulunduğu pek çok bağlamda çocuklar kendilerini, ailelerini, arkadaşlarını ve diğer insanları koruyabilecek beceri ve yetkinliğe sahip olduklarını defalarca göstermişlerdir. Çok sayıda kız ve erkek çocuğu ailelerinin geçimine, kardeşlerinin bakımına, gelir getiren faaliyetlerin gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktadır. Tıpkı yetişkinler gibi çocuklar da bireysel özelliklerine göre farklı becerilere sahiptirler ve bu becerilerini hayatın farklı alanlarında kullanırlar. Ancak çocukların sahip olduğu becerileri görebilmek ve haklarını teslim edebilmek için yapılması gereken yetişkinlerin gözlerini ve kulaklarını açmasıdır.

'Çocuklar Önce Sorumluluklarını Öğrenmelidir'

Çocukların sorumluk almaları, ne olduğunu anlamaları ve kabul etmelerini sağlamak için katılım önemli bir fırsat sağlar. Katılım sorumluluğun karşıtı değil, aksine bileşenidir. Çocuklara kulak vermek ve onları önemsemek, onlara sorumluluk vermek açısından önemli bir adım durumundadır. Karar verip bunları uygulayan çocuklar başkalarına güvenmeyi de öğrenir ve böylece yetişkinliğe geçiş için tecrübe kazanırlar.

'Çocuk Katılımı Konusu Fazlasıyla Karmaşık ve Maliyeti Yüksek Bir Mesele'

Her şeyden önce, çocuk katılımını sağlamak yardım kuruluşları açısından açık olmayı gerektirir. Bu aynı zamanda yetişkinler ve örgütler açısından yetkinlik de gerektiren bir durumdur, tıpkı acil durumlarda barınma, gıda ve sağlık desteği sağlamak konularında olduğu gibi. Maliyeti artıran tek gerekçe çocuk katılımı olgusunu fazladan bir etkinlik olarak algılamaktan kaynaklanır. Oysa çocuk katılımı hem çocuklara, hem de aileler ve topluluklara fayda sağlar. Dolayısıyla, bunun karmaşık ve maliyetli olduğunu öne sürmek gerçekçi olmadığı gibi, çocukların ihtiyaçlarının karşılanması ve korunmaları için gerekenin yeterince yapılamadığı anlamına da gelebilir.

'Çocuklar Çocukluktan Çıkıp Ailelerine Olan Saygılarını Kaybederler'

Katılım isteğe bağlı bir süreçtir ve külfete dönüşmemelidir. Çocukların çocukluktan çıktıkları yönündeki algı onları tamamıyla başkalarına bağımlı bireyler olarak görmekten kaynaklanır. Oysa, çocuklar her gün kararlar alıp bunları hayata geçirirler, örneğin, aile bireyleri, öğretmenleri, arkadaşları ve başka insanlarla olan iletişimlerinde. Hatta bazı çocuklar ailelerinin bakımını sağlamakta ya da önemli kararlar almaktadırlar. Katılım zaten yaptıkları bu uygulamaların daha da pekişmesine katkı sağlar.

'Katılım Bizim Geleneklerimiz Arasında Yer Almaz'

Pek çok kültürde çocuk katılımı uygulaması yoksa da acil durumlarda bunun tersi durumlarla sıklıkla karşılaşılır. Gelenekler kötü uygulamaların devam etmesini onaylamadığı gibi yeni davranış kalıplarının gelişmesini de mümkün kılar. Toplumlar, kültürler ve ortamlar durağan değil devingen yapılardır ve durmaksızın değişip dönüşürler. Pek çok toplumda kadınların konumlarında yaşanan değişim kültürel ölçüt, inanç ve pratiklerin zaman içerisinde evrildiğini bir kez daha göstermiştir. Çocuk katılımı için de bu durum pek ala geçerli olabilir.

'Acil Durumlarda Çocuk Katılımını Planlayacak Vakit Yok'

Zaman kısıtı nedeniyle çocuk katılımının gerçekleştirilemeyeceği yönündeki düşünce muhtemelen, katılımın insani yardım çalışmaları geleneğinde yer almamasından kaynaklanmaktadır. Oysa çok sayıda çocuk acil durumların akut döneminde yürütülen yardım çalışmalarına doğrudan destek vermekte ve sonraki evrelerde, aciliyet azalıp süre arttıkça, katılımın sağlanması için planlama yapma imkanı da çoğalmaktadır.

'Çocuk Katılımı Çocukları Riske Etmek Anlamına Gelir' Genel anlamda, çocuk katılımı içinde bulundukları koşulları daha iyi anlamalarını mümkün kıldığı ve problemleri dile getirip çözülmelerinin önünü açtığı için çocukların korunma düzeylerinin artmasını sağlar.

ENGELLER

Yetişkilerin Beceri Yoksunluğu

En önemli engellerden biri çocuklarla çalışan yetişkinlerin gerekli bilgi, beceri ve değerlerden yoksun olmasından kaynaklanır. Yetişkinlerin özellikle de çocukların yetenekleri konusunda sahip oldukları inançsızlık, katılımın önündeki en önemli engellerden biridir.

Kurumsal Yapının Çocuk Katılımını Engelleyecek Özellik Tasıması

Yardım kuruluşlarının yürüttüğü faaliyetler bizzat katılımın önündeki engellerden biridir. Pek çok yardım kuruluşu, sorumlulukları diğer kuruluşlarla paylaştığı ve işbölümüne gittiği için faaliyet alanına kamu özellikle de daha az güçlü çevreler pek girememektedir. Çocuklara bakmanın yalnızca belirli bir kurumun sorumluluğunda olduğu düşüncesiyle, çocuk katılımının sağlanması konusu gözden kaçabilmektedir. Eğer içinde bulundukları koşulların anlaşılırlığı artırılacak ve mevcut sorunlar çözülecekse çocuk katılımı konusu öncelikli hale getirilmeli; çocukların söylediklerine kulak verilmeli ve taleplerine uygun şekilde davranılmalıdır.

Çocuklar ve Gençler Temsilci Değiller; Bazıları Profesyonel Sözcülere Dönüşüyor; Bu Durum Sürdürülebilir Değil

Bu engeller genelde birbirleriyle bağlantılıdır. Bazı çocukların belirli kurumlarca sürekli biçimde seçilerek temsilci olarak kullanılması söz konusu olabilir. Zira ancak sınırlı sayıda çocuk katılım faaliyeti gerçekleştirmektedir. Bunlar kolayca çözümlenebilecek meseleler arasındadır ancak dikkatli bir planlamayla başka çocukların da devreye sokulmasını gerektirir. Sözcü olarak belirlenen çocuklar konusunda özellikle yardıma ihtiyaç duyan gruplardan temsilcilerin yer almasına dikkat etmek gerekir.

Çocuklar Yetişkinler Tarafından Manipüle Edilebilirler Yetişkinler kendilerine yarar sağlamak amacıyla çocuk katılım sürecini denetleyip manipüle edebiliriler. Bu tür müdahalelerin katılım sağlama amacı taşımadıklarına dikkat etmek gerekir. Çocuk koruma kavramından anlaşılması gereken şey, çocuklara ihtiyaç duydukları becerileri geliştirerek yetişkin denetiminden kurtulmalarını mümkün kılmaktır.